

■ COLUMNA

Tgi es ti? – Tgi sun jau?

DA MARIA CADRUVI

Ina da las emprimas respostas che nus dain sin la dumonda «tgi es ti» è che nus schain noss prenum e noss num. Silsunter suonda – cunzunt en cuminzas pitschnas – il lieu d'origin, il lieu da domicil e la definiziun da sasez sur la famiglia. Menziunà vegn il bab, la mamma darar, savens il consort e mintgant er il tat. Ils onns, la professiun, la carriera e la firma èn las proximas indicaziuns che nus faschain per dir tgi che nus essan. Ils pensiunads e las pensiunadas vegnan qua gia als emprims cunfins sch'els na lavuran betg pli endretg. Beadas las artistas ed ils publicists ed autras personas che lavuran sur sa sezzas! Ellas san sa definir sur las ovras ch'ellas han fatg, fan ubain vegnan anc a far...

Tut questas infurmaziuns pon dar in'orientaziun sur da nus a noss cumans. Ma lain esser sincers: Tgi che nus essan vairamain na tradeschan ellas betg. «Enconuscha ta tez» stevi para scrit en l'antica sur l'entrada dal tempel da Delphi. L'intimaziun era d'emprerder d'enconuscher l'agen intern per uschia pudair dar resposta a las dumondas da l'extern. Però il

maletg che nus avain e faschain da nus sez en noss intern na correspunda betg adina a la realitad ed al maletg ch'auters han da nus. Magari che nus ans surubain sutvaletain. Perquai, sche nus vulain ir sin la via d'enconuscher nus sez, na fai betg donn da dumandar mintgant ina persuna sincera da nossa confidenza: «Co vesas ti mai – tgi sun jau vairamain tenor tai?»

In'otra pussaivladad per responder «tgi sun jau» è da guardar cun tge maletgs e purtrets umans ch'jau sai m'identifitgar. Tgenins èn mes opinion leaders, da tgi sun jau in giuvnal sin twitter? L'istorgia ed er il mintgadi en la realitad ed en las medias porscha in'immensa paletta. Davent da «jau sun il retg sulegl» enfin «jau sun in pauper putgant carstgaun» ubain «per mai èsi impurtant dad esser ina

persuna populara e charezada».

Sche quai na gida betg a scuvrir tgi ch'jau sun datti anc autras vias: Jau sai far ina glista cun 20 chausas ch'jau hai gugent. Impurtant è da betg nudar qua sulettamain ils spaghetti al pesto, mabain era las vuschs d'uffants che rian e legran m'olma. Sin ina segunda glista sai jau nudar tge che vilenta mai e qua forsa menziunar sper il quint da taglia er il nov bellezza auto dal vischin. Tut quai di la finala er insatge sur da mai. E vinavant sai ir cun laschar vegnir endament e sentir en tge muments e tar tge activitads ubain ruassaivladads da la vita ch'jau sun propi ventiraivla e cuntenza. Sche tut quai na ma porta betg vinavant per responder la dumonda sai jau per finir avoir endament cun mes chars tge ch'els vulessan scriver in di sin mes crap fossa. A Kramsach en il Tirolo datti in museum da santeri («der lustige Friedhof»). Qua san ins p. ex. leger «Hier schweigt Johanna Vogelsang, sie zwitscherte ihr Leben lang.» Sempel n'èsi betg da chattar ora tgi ch'ins è vairamain, ma igl è divertaivel – e mintga di in pau auter.

maria.cadruvi@spin.ch